

Book Name

45134567890

ВЫЛ ПАШ

КЫВБУРЈАС

260589

КОМІ ГОСУДАРСТВЕННОЈ ИЗДАТЕЛЬСТВО

СЫКТЫВКАР — 1936

Редактор *И. Из'юров.*

Технич. редактор *М. Шестаков.*

Уполн. Облита № 1871. Издание Коми ГИЗ-а № 83. Заказ типогр. № 1351.
Тираж 2000 экз. Формат бумаги 62x94 1-16 печ. лист. 32000 зн. в п. л.
Сдано в набор 2-IX-36 г. Подписано к печати 4-X-36 г.

Типография УМП, гор. Сыктывкар, Дом печати.

ВОЈВЫЛӨС ВЕНЫГЈАС

„Челускин“ вывса геројјаслы
да најөс спасыты сынөдыввса
геројјаслы.

дөзмөма — скөралө, мургө —
Војвывса пыдөстөм море.
Эвер ещөн шыбласө пурга,
Бытөкө вензыны корө.

Вој-океан шөрын бiјас —
Вына караб сени мунө.
Вугзыны сы вылө jiјас...
Көсјөны вөjtөдны сунө.

Мед-жө i гыалө море,
Мед-жө кыз броньон дорсө...
Збојлы i броньыс орө,
Сылы i мунап туж вогсө.

Збој jөз ез повзыны грөзыс,
Морөссө вундөны jiлыс:

13 093⁵ ~~Жрае~~ пыр востөны өрөс —
Скөрлунсө венөны сылыс.

Том төлыс вылыган шензис
Југјалыс козувјас серын,
Кызикөн јон караб вензис
Jiјаскөд Вој-море шөрын.

Кузӧс да кӧзыдӧс војјас,
Но уџны мӧј та кадӧ позӧ?
Сӧветскӧј странаса геројјас
Јіјас пыр бертчӧны воӧ.

Војтырыс жульӧны јисӧ —
Гымшыӧн укјӧны взрывјас...
Но кын море њужӧдӧ кӧсӧ —
Пыр јонжыка шымыртӧ сывјас.

Њеламын градуса кӧзыд,
Но јі ердсӧ колӧ ӗик венны...
І став вынсыс тышкасӧ јӧзыс,
Мед јі пыщті воӧлаӧ мунны.

Јіјаскӧд вермасны сӧкыд:
Быд боксаӧ жмитӧны најӧ.
Њоптовтчӧс караблӧн бокыс...
Пыщкӧсыс тырӧ-ӧн ваӧн...

.....

Гыалӧ, мургӧ Вој-море,
Лажкӧдлӧ гӧра коӧ јіјас.
Караб друг пӧлынџчӧс, њорӧс
да ӗумгыӧс — сајали јіјас...

„Полярнӧј море“. Феврал 14-ӧд лун. (Радио). Феврал
13-ӧд лунӧ, 15 час 30 минутын јіјасӧн топӧдӧм вӧсна вӧјі
„Челускін“...

...Олам палаткајасын, стрӧитам пу баракјас... Рӧдвуж медым
оз тӧждысны... Јітсӧм Уеллен да Севернӧј мысса радио-
станціјајаскӧд, кысаӧ лоӧ котыртӧма мӧјанлы отсӧг самолет-
јасӧн да понјасӧн... Настројенјеным ставнымлӧн кыпыд...

...Ескөдөм правительството, мыҗ лоом торҗыс оз сувтөд миҗа-
нөс Арктикаос тырвыҗө освоитөм куҗа ужҗас нуөдөмыс, Воҗ-
вывса морскөҗ туҗ лөсөдөмыс...

Експедиҗаса начальник *Шмидт*.

Шмидт лагерын оз овлы чөв:
Воҗ-море скөралө, мургө;
Судгывтөг омлалө лечыд воҗтөв —
җвер ещөн шыбласө пурга.

Гөгөр кышалө море да јі,
Јыс дреҗфутө — сувтлытөг вешјө.
Аслас воҗтыркөд јі вылын Шмидт
Скөр пріродакөд нуөдө венҗөм.

.....

Повтөм героҗјасөс мездыны мед,
Сетчө мунісны уна героҗјас.
Сынөдті, мореөд, сет,
Көні квајт төлыс ңужалө воҗыс.

дөзмөма — скөралө, мургө —
Воҗвывса пыдөстөм море.
җвер ещөн шыбласө пурга,
Бытөкө венҗыны корө.

Мед-жө і гыалө море,
Мед-жө кыҗ броңаөн дорсө...
Збоҗлы і броңаыс орө,
Сылы і мунан туҗ вогсө.

Кылан, страна?
Вој-скөрлункөд
бара-на
паніс војна...
Сөветскөј
збој лотчіклөн
лебачыс даг,—

Сынөдө качіс...
Мореө петіс
гөрдзнамјаа
„Красін“ ...

Мездыны даг
Квајтөд му част.

Мі вынаөс сіјөн,—
Збој көсјөмкөд
јітчөма
техніка міјан...

Мі ескам,
мыј вермысөн
петам і тан.

Мі вынаөс сіјөн,
Мыј асланыс вежөрын
Большевік піјан

Кутөны:
стаљінскөј сметка,
упорство
і гам.

НИКОЛАЙ КАМАҢИНЫ

Войтöлыс дугдывтöг омлалö,
Ерд вывті бушколөн волö;
Мунысöс кок жылыс конјалö,
Сурс јемөн чужöмад којö.

Сталь лебач сунласö сынöдын,
Уклад морт лебачсö нуö:
Ковмас кор — вылöжык кыпöдö,
Ковмас кор — увлаñö тувö.

Турöбыс көјинөн ералö, —
Сынöдывыв карабöс пыркјö.
Лютчиклы чужöмас сералö,
Јі сора лым-бусөн тыртö.

Смертлөн кі горш бердас нужалö,
Пöдтыны соколöс көсјö...
Но лебачлөн сөлöмыс ужалö —
Вермыны көсјөмөн өзјö.

Лютчикöс Совет му быдтöма
Коммунист партија радын.
І öнi со сынöдö кыптöма —
Јортјассö мездыны кадын.

. . . . .

Кыланнды, сынöдын мургöны,
Пропельлерөн сылöны гора, —
Тайö сталь лебачјас жургöны,
Лебöны јі море дорö.

Лагерын вöчöны аеродром —
Ужалö пöрыс і том.

Скөр море јіјассө чашјө,
дас вевсөн лепталө најөс;
Стрөјбајас вежнөдлө-расјө,—
Луныс-лун смертлыс грөз вајө.

Но смертыс ні көзыдыс полөм
Некодлөн ез вөвлы сен.
І віңны мед ассыныс олөм —
дугдывтөг нуисны вен.

Југнитіс сынөдын, вылын
Лебачлөн альумінь борд.
Журөбтіс моторлөн сылөм...
Воисны кык самолет.

Німкода горөдөм
Јурөптис мыла.
Горөдөм вөлі
І кыпыд,
І том.

друг јі пөвсын кыпалі
Гораа сылөм —
дрөгмуні аеродром.

І сылөмыс паскалө,
гымшыөн лебө,
Моторјас гораліг сор.
Војвыв геројјаслөн
Німкодыс петө...
І јонжыка јуралө
Сылөмлөн гор.

Сөветскөй странаын
дорсө выль шуд,
Гигантскөй
индустрија
быдмө.
Вой-океан шөрын
ердөдөм чут
Войс во отарө лыдмө.
I мусө,
i сынөдсө
штурмујтам ми.
Пример пыдди —
Лотчик Камаңин.
Геројјаслөн;
доблестыс —
Өзјалан би,
Геројствоыс —
Ыжыд экзамен.

дөзмөма — скөралө, мургө —
Войвывса пыдөстөм море.
Звер ещөн шыбласө пурга,
Бытөкө вензыны корө.
Мед-жө i гыалө море,
Мед-жө кыз броньон дорсө...
Збојлы i броньыс орө,
Сылы i мунан туј вогсө.

Г Е М О

Мөдлапөвсан ломзыс биөн
Петө тувсов шонди.
Аслас жүгөрјаснас сiјө
Зарһиасны пондис.
Асја лунтөв лөһсө жүгө,
Көнкө петук сылө.
Повтөг пырис шонди жүгөр
Семө волпас вылө.
— Зарһи шонди, ло те гөгтөн,—
Вөһнөј мусан чолөм!
Муас мөрччөд ассыд пөгтө...
Гөрны-көзны колө.
Талун һимкод Семө дадлы,
Һимкод, долыд, гажа;
Весиг керка пыщкыс радлө,
Кыз ез радлыв важөн.
Шонди гөгыль вывлаһ катө
Вөр туганјас пөлөн...
Гөрны сувтам радыс-радө
Кызкөкјамыс вөлөн.
Көјдыс бур... Ми дасөг көзны:
Плуг, пинајас зөһөс...
Ужлөн жүргөм кутас сөзны
Паскыд мујас вомөн.
Тащөм мөвпөн Семө чеччис

Шонди петан кадӧ...
...Талун асыв гӧрны леччас
Семӧлӧн бригаа.

Шонди петӧм Семӧ зев унаыг тӧдліс,
Сылы сурліс шудтӧм сӧкыд уж,
Овліс гӧла —

Ужжӧз пыщкӧ пӧдліс,
І јӧртӧд сылӧн немыс вӧлі куш.

Быдса думыс Семӧ јурӧ волӧ:
„Кӧјдысабу...

Гӧрјӧј зӧк-нын шуј...
Вӧлӧј щыг,
А кӧзны меным колӧ...

Код-нӧ индас пікыс петан туј?„

І Ӗврам ордӧ Семӧ вӧлі мунас:
— Вај мездыв...

Пікыс менӧ мезд...
— Мезда...

Сӧмын менӧ ен-жӧ вунӧд...—
да Семӧ горшӧ чӧвтас петлагез.

Сӧкыд думӧн асывјасын чеччӧ.
Шонди ворсӧ...

Но Семӧ букыш, скӧр.
Јачман сажӧ гӧрны сӧјӧ леччӧ,
А ежмӧм муас бергавны он тӧр.

Семӧ тошкын ворсӧ
Шонди југӧр.

Көнкө петук горзө —
Лөнсө зүгө.
Тулыс горөн сылө
Асја гажыс.
Семөлы дум вылө
Угi важыс:

Гөлиник олөм...
Жужыд Карпат...
дасгизимөд волөн
Гымалан кад...

I сiнвозтiс восковтiс во —
Бордја дасөкмысөд во...

..Вөр пөвсттi мунө отр'ад,—
Вој мулөн Гөрд кавалерiја.
А медвозын Хаджи Мурат *)
Вөлыскөд сорнитө мелiа.

Шемөс лаңтөмаөс багатыр пожөмјас,
Војвыв пармаыс букыша лөн.
Сiктыс ру пыщкө тырвыјө вошөма,
Муртса тыдыштө Вагалөн вөн.

.....
Помнитө лыјсөм...
Сiкт шөрын бој...
Бандалыс пышјөм...
Раңитчөм сој...

---

*) Хаджи Мурат—командујтлiс војвывса фронт вылын Гөрд кавалерiјскөј отр'адөн.

Сөкыд думөн асывјасын чеччө.
Шондi ворсө,

Но Семө буқыш, скөр.
Лачман сажө гөрны сiјө леччө,
А ежмөм муас бергавны он төр.

Сiмөм амыс ежмөм муө сацкө.

— Но-жө, Карко!

І швачкө мышкас нөр.

Вөлыс пессө...

Сөкыда зев кашкө —

Муртса кыскө пөльыс сөкыд гөр.

А луншөр шондi немжалиттөг сотө.

Вөлыс сувтис...

Воқө оз-нын мун.

Нөр оз отсав...

Каркө сылөн водис...

Семө сiнмын пемдис југыд лун.

— Е-ек! — і пуккис муас...

Немнас первој бөрдзис...

Оз кыв орчча ужлыс шум.

І секи муғла кольмөм јурын вөрзис

Ҷоң во чөж-нын бергалыс выль дум.

.....

Кодкө пуктис пельпом вылас кiсө.

Семө здрөгмуні...

Но вочакыв ез шу.

— Чеччыв, виқөд,—

Шуис Назар Мишө,—

Кытөн тенад олөмыдлөн шуд?..

Гемö чеччис...

Виқодлис му вылас:

Вöлыс ружтö...

Пөрöма пу гөр...

А орччөн гажа горöдлывлöм кылö,—
Сен комын вöлөн гөрöны му-шөр.

Кöт тајöс аззис...

Но виқодныс ез көсјы.

Пыр пöдтис ассыс гуса мөвп.

А талун ачыс сiјö мөвпсö вöзјис...

I вундiс важкөд јитан көв.

.....

I Гемö јурын чардөн војö

Секса војаслөн збој кыщ:

Кыз Вага дорын ветлис бојö,

Кыз жежыд врагкөд нулис тыш;

Кыз тышкын перјис аслыс вöла,

Мед овны вöли кыпыд, бур...

Но öнöз пыр-на олис гöла

да корсiс пiкыс петан туј.

Мөвпнас гудыр ваын ујö...

Öд сылөн тујыс вöли кык:

Лiбö мунны колхоз тујöд,

Лiбö важ моз пыкны щыг.

.....

I Гемö лептис вескыд кiсö

(Чужöм пагта ворсö нум)...

Сек ердын кылис:

—Назар Мишö!

Вај менам муöд

Щöщ-жö мун.

Сек комын вөлөн чашјіс борсө
Аслас јөзкөд Назар Миш..
Семө чужөм вылын ворсөс
Тувсов лунлөн сөстөм миç.

☆ S

Сөкыд мөвпөн оз-нын чеччы
Семө асја кадө...

. . . . .

Лъачман сајө гөрны леччө
Семөлөн бригада.

Асја шонди јенеж шөрын
Југөрјаснас јөктө.

Воөм тулыс өдјө вөрны
Көқысјасөс щөктө.

Лъачман сајын помыс-помө
Јургө ужлөн сылом...

Ылі помын... — Виçод, тонө! —
Трактор мургөм кылө.

Шонди југөр вывлаң катө
Вөр туганјас пөлөн...

Гөрө Семөлөн бригада
Кыçкөкјамыс вөлөн.

1933 в.о.

МИРОН ПЕТЫР

Jeжыд паскөма сулалө вөр.
Сені ужлөн шы укјөдлө, кылө.
Төвса көзыдыс швачкөдчө, скөр —
Тажө көзыдас јуралө ғылөм.

Жужыд вөр вестті кыпалө сер...
Піла тронгөм шы сынөдті ујө.
Клонгө дугдывтөг јог лечыд чер,
Гымөн пөрөны багатыр-пујас.

Асја јенежыс пыдөстөм, лөз.
Кельдөм төлыс сен нумјалө гусөн,
Зіла вөрөны лым пыщкын јөз...
Налөн ужалөм доблестөн шусө.

Тулам ју бокын абу-һин чөв:
Сені чужөны ужлөн выль ногјас.
Јулаң леччөны уна дас вөв,
Најө кыскөны гырыс кер-доҗјас.

Пөчө мојд коҗ-жө рытыс — зев куҗ.
Төлыс өшінө серпасјас кыө...
Мірон Петыр оз вуграв, оз уҗ —
Сіјө төдмасө техніка кывјөн.

Петыр јур пыщкын мөвпјасыс тыр.
Козув котырөн жуөны најө.

Зіла велөдчө — пукалө дыр...
Көсјө ас ужас ловзөдны тајөс.

Аззө кнїгаыс сїјө выл мїр,
Сетыс гусатор зев уна воггө...
Сїјө тан коммунист-бригадїр —
Петис експортнөј вөр вөсна косө.

Петр Міронычөс код-нө оз төд:
дасквајт во сїјө ужалө вөрын.
Сылөн ошјысөм оз овлы рөд,
Көт і некор-на ез вөвлы бөрын.

Бригадасө сылыс он су...
Кубометрјасөн өд сылөн лыјлө.
Медым зарнөј пөртны быд пу —
Сїјө төдмасө техника кывјөн.

Барак стенјасө шарөдчө лым...
Петыр вежөрын уна мөвп чужө:
„Ужад еща-на мортлөн куш вын —
Колө сы дінө зев ыжыд кужөм“.

~~Дона~~ төдмастөг тајөс он сїз,
Татөг он өдзөд выл олөм течөм...
Сылы партија сетис тувїз
Вөр фронт вылын лоны бојецөн.

Аззө кнїгаыс сїјө выл мїр,
Сетыс гусатор зев уна воггө...
Сїјө тан коммунист-бригадїр —
Петис експортнөј вөр вөсна косө.

ԺԱԳՕԾ ՏՕՅԵՏԿՕՅ ՍԻԼՕՏԵՅ

Րըտյա սընօԿըս լօլալօ նեԿըԿա,
Լեչըս շօնԿըս յըգօրյես կօյօ.
Կօկնը „ԱՆՏ“ մենօ Կըլըտը լեԿօԿօ —
ՏըկըԿըր Եըտըտը, սընալըգ, Եըյօ.

Տօմ սըլօտ յօջ կաԿընաըն սըկալօ,
Տըըն Եըլ մօրըտըն յըկաԿ Եըն կըլօ.
Տառօլօտ մըյան սընօԿըսօ յըկալօ —
Սրօքըլըրօն գօրԿօյա սըլօ.

ՏօՅըտյեսըն ԵօրԿըսըս շըմըԿօս:
Տըկօրսօ սընօԿըլըս Եընըսնը նայօ.
Սըլըն—մըսըս գըգանըտյեսօն գըրըմօԿօ,
Մըրըն տօԿըլըտօմ ԿօլըԿըլըն Եըյօ.

ՅօյըԵը ԵընօԿօ կըսըԿա յըտօնը,
ՇըմըԿ յըրմա Եըտ սըլօնընը գօրա:
Տայօ յօԵըտօմ ըրըյԵԿըկյես լեԿօնը
ՍըսկըԿ տընԿրաօ — Յօյ մօրը Կօրօ.

Սըտըլըտկա նեֆը Եըշկայես կըսօԿօԿօ,
Տըկօր Յօյ մը ըշօմ կըտըս յըտնը...
Յօես կաԿ, կօԿըր կըսօԿըԿըմ սընօԿօ,
~~Տըսընը յօրըտընը~~ մեԿ ըրըրօրօն յըտնը.

І мувыв банда-кө кыпөдчас выліө,
Сіјө косөн-кө мі вылө локтас...
Міјан даc бојевөј ескадріліја,
Пыр дагөc сөветскөј пілотјас.

1933 во.

КОМІ ПАРҒИЗАНҖАСЛӨН ГЫЛАНКЫВ

Парма вөрті, жужыд жагөд
Мунис гөрдҗаслөн отр'ад:
Медем косын чегны врагөс,
Медем јургис мезмөм јар.

Вөрын лыјсөм јіркис, шковгис,
Гөгөр лажјалис сөд щын.
Вылын алөј знамја шпоргис —
Большевикјаслөн сталь вын.

дыр-на кутас төдны вөрыс
ПарҒизанҗаслыс збој тыш:
Кызі бостлім Аныб нөрыс,
Кызі пасјім враглыс кыщ.

Вожыв свина бура төдліс,
Кызі нөјтлім врагөс тан.
Белөј море сажө вөтлім
Интервентјаслыс десант.

Өні выль ударнөј ужын
Міјан збојлунным оз быр.
Враг-кө сујсас, секи кужам
Сіјөс жугөдны зік пыр.

1933 во.

ПӨРЫГ НИА УЛЫН

Азған, жагас вөрыс мыјдтөм,
Пујас кушөм кузөс...
Пөрыс ниа улын мылк ем —
Гөрд бојец тан узө.

Коркө пөлтлісны скөр төвјас
Паскыд Вој му вестын.
Миллон лыда биа нөвјас
Пармаө ми пестім.

Банда бөрыс турөб војө
Ветлім гөрд отр'адөн.
Тажө жагсө бөгтлім бојөн
Төвса војшөркадө.

Вөрын трачкөдчисны біјас,
Пөткөдлісны војсө.
Сөмын нөрыс јывса ниа
Төдліс тајө бојсө.

Југдан дорө лөніс вөрын.
Кујлісны морт шојјас...
Ниа сулаліс јаг шөрын,
Шензіс уна војас.

Тажө когыс пырас немө,
Көні уеі вокөј...

Сіјö шуіс:— Җебөј менө
Пöрыс Һиа бокö.

Һиа улын кусі олөм
Повтөм гөрд бојецлөн...
Залпөн пасјім бөрја чолөм,
Җебім ыжыд честөн.

Азған, јагас вöрыс мыјдтөм,
Пујас кущөм куҗөг...
Пöрыс Һиа улын мылк ем —
Вокөј тани уҗө.

Славнөј косын кулі сіјö —
Выл нем перјан косын.
Мед странаным мільон біөн
Öзјіс мијан воҗын.

дасквајт во-Һин Һиа шувгө,
Воклыс унсө віҗө.
Орччөн јагыс мыла увгө,—
Уна јөзөн гыҗө.

А ме јірка уклад вөлөн:
Керјас кыска уна.
Һиа бердса лөн мылк пөлөн
Муралігтыр муна.

Јенеж шöрын лөзов чут ем,
Сесаң жургөм кылө...
Сталнөј лебаҗ тујсө кутө
Выл кар — Чібіу былө.

Вокөј, лөна кујлы гуын,
Тенсыд уҗтө вөчам.

Помтөм зориз вольнөј муын,
Сөвет муын көзам.

Аззан, жагас вөрыс мыјдтөм,
Пујас кушөм кузөс...

Пөрыс ниа улын мылк ем —
Гөрд бојец тан узө.

1936 во.

КЫВТ-ЖӨ, ВӨРӨЈ...

Вөрлөзүс-стахановец
А. В. Кармановлы

Мыјдта мичыс пагкыд валөн!
Пурјас кывтöны сет уна...
Менö синас корис ~~СТАЛНИ,~~ *Домбис*
Сылы рапорт сетны муна.

Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарни-вөрөј!

Төвнас көчку пага жагын
Вөрын быдмыс муса нывкөд
Керјас волсалім со радөн,
Коді јуөд öнi кывтö.

Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарни-вөрөј!

Öтув шуда олөм перјам.
Мед-жө зоризалас сјö...
Гырыс, мича волөм керјас
Повтөг бостлывлі ме кіö.

Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарни-вөрөј!

Кутлі морөс бердын пујас,
Кызі радејтана нылөс.
Менам вөчөм керјөј тујас
Ас страналы быдтор вылө.
Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарһи-вөрөј!

Парма-вөрјасыс ме петі,
Ужлы өзјан сөлөм вајі.
Меным олан шудсө сетіе
Міјан дона бағным — **СТАЛЫН** ?
Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарһи-вөрөј!

Месаһ чолөм паскыд валы!
Талун пурјөн кывтны пета...
Кодыр ковмас ас страналы
Војтөн-војтөн вірөс сета.
Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарһи-вөрөј!

Мыјдта мчыс паскыд валөн,
Коді гырыс пурјас нуө...
Мыјдта һимкофлуныс талун
Менам сөлөм пыщкый пуө.
Кывт-жө, вөрөј,
Ежва шөрөд —
Кывт-жө, зарһи-вөрөј!

Менам вежөсјасын шонді
Кутіс гажажыка ворсны,

Воҗо быдман тужос понди
Ленин Сталин кыгажасыс корсны.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарни-вӧрӧј!

Кутли морӧс бердын пујас,
Кызи радејтана нылӧс.
Менам вӧчӧм керјӧј тујас
Ас страналы быдтор вылӧ.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарни-вӧрӧј!

Кодыр гордӧј самолетӧн
Ас страна вестӧ ме каја,
Кызи выныс сылӧн содӧ,—
Нимкод јуӧр гортӧ ваја.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарни-вӧрӧј!

Карјас вестти, сиктјас вомӧн,
Парма-вӧрјас, сѣпјас вывти,—
Став странаӧд дорыс-помӧ
Лӧзов јенежти ме кывта.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарни-вӧрӧј!

Самолотным тужсӧ вежӧ:
Улын—шахтајаслӧн радјас.
Помтӧм җориз мусӧ ежӧ,
Гӧгӧр цветитӧны садјас.

Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарнӧ-вӧрӧј!

Кыпыд паскалӧ сӧнвозын
Ыжыд вӧлнӧј Сӧвет муӧј...
Сылы Ежва месаӧ коӧин
Волӧм керјас шуӧгӧ-нуӧ.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарнӧ-вӧрӧј!

Том странаын јургӧ сылӧм:
Војвыв полус дорӧз лебӧ,
Елбрус вестын гора кылӧ,
Кӧтај-стена сажӧ петӧ.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарнӧ-вӧрӧј!

Мыјдта мӧчыс паскыд валӧн!
Пурјас кывтӧны сет уна...
Менӧ дӧнас корӧс СТАЛЫН,
Сылы рапорт сетны муна.
Кывт-жӧ, вӧрӧј,
Ежва шӧрӧд —
Кывт-жӧ, зарнӧ-вӧрӧј!

ДРУГЛЫ

Шыладорса Мишлы

Колоннаон вослалө кадыс —
Гігантјасөн грымөдө нем.
Ми текөд щөщ тувччалам радыс
Ыжыд колоннаас сен.

Миллонјаслөн кокшыыс зумыд:
Возас партіја — ленинскөј граи.
Сънепрогес вестын муралан шумын
Плөтінаон зымвізө план.

Сіјө — вөрөд бригадаон муно,
Сіјө — му вылын тракторлөн гор.
Сіјө — восковтіс тундраса чумө
да ловзөдіс Војморе дор.

Сіјө кыпөдіс збој ужлыс былөм,
Сіјө ужшыын чужіс выл морт...
І сіјө јургөмын сувтіс медвылө
Індустріја јорт.

Колоннаон вослалө кадыс —
Гігантјасөн грымөдө нем,
Ми текөд щөщ тувччалам радыс!
Ыжыд колоннаас сен.

Гора стікөн ме на пөвстө пырі,
Зілі лечтыны ріфма і кыв.
Тажө радас мем квајт арөс тыріс...
Но стіклыс тырвынсө ог-на ме кыв.

А ме көсја, мед бомбаөн потласіс, укјіс,
Мед прожекторөн өзјаліс стік.
Мед блумінг дорө муніс да сувтіс —
І сылы нүжөдіс ассыс том кі.

Медым домнаын лава моз пуіс,
Медым ізшом моз сетіс бі-жар;
Мед бојецјасөс ког вылө нуіс,
Вөлі шонді код југыд да јар.

Медым кыліс радејтөм і сылөм,
Медым кыпөдіс выль јөзлыс уж;
Өзтіс врајјаскөд тышкасөм вылө —
Налыс отсаліс нещкыны вуж.

Тажөс ме төда і сөлөмөн кыла:
Такөд јітчөма вежөр і вем...
Но стік менам оз-на кыв гораа, мыла,
Медым быд кывјын јураліс нем.

І медым та выјөз кыпөдны ассым збој
стік,
днепрогес код-жө мед вөлі вына:
Ме јіра не сөмын наука-граніт,
А ковмас-кө — курчча платіна.

МАМЛӨН НҮМКОҢ АҒӨМ

Сөстөм јенежын козулыс уна,
Рыткөд јітчөма лечыд војтөв.
ҒоҒдын вөлөкті јорткөд ми мунам,
Зіла котөртө томынік вөв.

Ылі вөр сајсаң гөрд кыа петө,
Сыкөд мыччысө төлыслөн бан.
Вөлөн вескөдлө олөма төтө —
Кык ударніклөн раҒейтыс мам.

Пожөм вөр вестө том төлыс кыптіс.
Кывзам лаңтөмөн төтөөс ми:
Сіјө віставлө, кызікөн быдтіс
Ғөва олөмөн ассыс кык пі.

— Гөла кольөді ассым ме немөс,
Вөлі олөмөј сөкыд і руд...
Јона мыркли, кыз кыв шутөм пемөс,
Но ег төдлы ме некущөм шуд.

Ғола челаҒөн верөсөј коліс,
Проклат цар сылыс жеңдөдіс нем.
Ғаскөкјамыс во Ғөваөн олі,—
Ок, і сурліс-жө быдторјыс мем...

.....

— А öнi!... Онi быдмiсны пiјан.
Налыг быдмөм ме виччыгi дыр...
Олан тужным — колхоз лоi мiјан,—
Таыг сөлөмөј нiмкодөн тыр.

Томжык пi менам ужалө вөрүн:
Регыд вөчас-нын сурс кубометр.
да i ачым-на абу ме бөрүн:
Менам ем-жө ударнөј билет!

Мөсјас виҙөмын ордјысны петi,
Бөрө колччөм мед ужын ез вөв:
Ыжыд көсјыгөм таво ме сетi—
Көсја кык мында сөдтыны јөв.

Гожса шондiыс выль југөр којис...
Сiјө өзјөдiс көсјөм i сам.
Колхоз му вылыг һаһ таво воiс
Быд лунуж вылө вiт кiлограмм.

Ме көт пөрыс, но зумыдөс кiјас,
Быдтор сөстөма вөча, ог зуг.
Таво ужалiм честнөја, зiла:
Кыклы һаһ воiс со комын пуд.

Ташөм олөмсө ег азыв вөтөн,
Ташөм нiмкодыс һекор ез вөв.
Ачым вежсi ме—лоi зiк мөдөн...
Рытја школаө ветла мөд төв.

Таво выль паскөм аслым ме һөби,
Щөщ i лөсөдi выль сарапан.
Колхоз тужөд выль олөмө мөдiм... —
Лөһа вiстало кык пiлөн мам.

— Арнас Васукөј муніс Гёрд флотө,—
Віңө мiанлыг өтүвја уж.
Таыг нiмкодөј морөсын содө...
Төда — врагыд граница оз вуж.

Өтүв ужалөм кыпыд i гажа.
Воңза олөмлы вөчi ме суд:
Ог ме некор-нын бергөдчы ваяс...
Ленин партија сетіс мем шуд.

1934 в.

ГАЗӨН ЫПЛАЛӨ ЗАРҢА ЛУН

Лөһ Сыктыв вестын кыпөдчө
Воҕ-асја жежыд ру.
Му нөрыс јылын кышөдчө
Куз шепта мича су.

Ми пух моз мусө небзөдим,
Кор көзім сетчө һаһ.
Став јөзсө сиктыг шензөдіс
Колхозһица — выль аһ.

Рытсорөз, весіг војјасын,
Ез лөһлы шөрын суц:
Колхозһица-геројјас сен
Сіз нуөдісны уж.

І шунгө паскыд сортасөд
Лөһ Сыктыв, езыг ју...
А суным өні копрагө —
Зіль ужыг вөзјө шуд.

Ми мујас вылө петамөј
Гөрд шондіыскөд щөщ.
І кыпыд ужлы сетамөј
Соцордјыгөмлыг щөт.

Сен ужлөн горыс кылө-һн
Выль кадыс код-жө том..

Му ердјас вылын ылӧмыс
Со, жургӧ дорыг-пом.

А мујас мијан паскыдӧс —
Оз тыдав пом ни дор;
А мујас мијан шылыдӧс —
Сен абу ӧѳи бор.

Лӧн Сыктыв вестын кыпӧдчӧ
Воҕ-асја жежыд ру.
Му нӧрыс јылын кышӧдчӧ
Куҕ шепта миҗа су.

Небыд лунтӧлыс окалӧ менӧ.
Паскыд море моз лажјалӧ ерд...
Сулыс кышӧдчӧм таргӧм шы венӧ,
Ме машинаӧс новлӧдла сет.

Суыс колтаӧн-колтаӧн водӧ.
Колхоз му вылын бырӧма чӧв.
Выл машинаӧн уж менам содӧ,
Бура ветлӧны том пара вӧв.

Колта кӧртлыны локтисны аңјас,
Щӧщ і Сашукӧј нумјалӧ сен...
— Нолӧ, бостчылам, код-кодӧс панјас.
Петам ордјысны—кыпӧдлам вен.

А машиналӧн таргӧмыс ӧдӧ.
Гажӧн ыпјалӧ зарнѳа лун.
Нывјас серамӧн сынӧдыс ӧзјӧ...
Ужын медбӧрын некод оз мун.

Шлыгы, вераліг, лөн Сыктыв јуөј,
Тенад ва пыщкӧс сінва код сӧз.
Радлы, нѳмкодас, ӧтувја муӧј,
Тенад морӧсыд том ужӧн пӧс.

Тенад ерд вылын јуралӧ сылӧм,
Воча чуксас ӧСыктыв ју сај...
Тажӧ ужас і сылӧмас кылӧ,
Кызі воглалӧ выл урожај.

Шонді рытлаӧ норовтчіс, вужіс,
Регыд ештӧдам медбӧрја рад.
Ек, і кыпыд-жӧ выл јӧзлӧн ужыс,
Ек, і гажа-жӧ томмӧдӧм кад.

Небыд лунтӧлыс окалӧ менӧ.
Паскыд море моз лажкјалӧ ерд...
Сулыс кышӧдчӧм таргӧм шы венӧ,
Ме машинаӧс новлӧдла сет.

Сыктыв јуӧј, езыс јуӧј,
Гажа тенад кыркӧщ дор.
Паскыд сортӧд ылӧз нуӧ
Гожса рытын сылангор.

Вундӧм бӧрын тарыт пеғам
Сыктыв дорӧ ныв і зон.
Рытсӧ ставнас гажлы сетам...
Том кад дырјі оз лок он.

Гудӧк менам тронґас ылӧз,
Нѳмкодасас уна ныв.

Сыктыв куза жургас мыла
Том нывјаслөн сыланкыв.

Тажö сылөм—ужлөн гажыс—
Мед-жө укјас Сыктыв сажө...
Кыпыд сылангоркөд радыс
Локтө ыжыд урожај.

Кыркөщ дорын мунө ворсөм—
Ок, і лөсыд-жө-нын тан...
Сашук пуксіс мекөд орччөн,
Сылөн өзјө чужөмбан.

Ужын Сашук пыр медвозын,
Щөщ і гажөдчигөн шаң...
Зіла ужалөмыс козін
Сылы воө уна һаң.

Гора гудөк мыла ворсө.
Кыа кусі. Пуксө вој.
Сыліг тырјі мунам гортө...
Сашук кутө менгым сој.

Сыктыв јуөј, езыс јуөј,
Гажа тенад кыркөщ дор.
Паскыд сөртыд ылөз нуө
Гожса рытын сылангор.

1934 во.

РЕГЫД, РЕГЫД МИ АЗҖЫГАМ ТЕКӨД...

Регыд, регыд ми азҖыгам текөд,
Вылыс кыпөдлам збој сыланкыв.
Гажа кыр жылын јоктыштам мекөд,
Зарни кудриа том миҗа ныв.

Асја кыаыс муртса-на өзјө...
Рејдын сулалө мијан караб.
Регыд вахтаө сувтны ме көсја,
Өни гижны тед јукышти кад.

Талун ыжыд походө ми мөдам,
Вылыс поткөдам морелыс ерд.
Суга велөдчам,—ачыд те төдан,—
Виҗны сөвет граңцајас мед.

Төдан, төдан, кор колљөдин менө,
Бөрја окаліг, сетін те қыв:
— Бура велөдчас... суөдас тенө
Зарни кудриа том миҗа ныв.

Кельыд төлысыс јенежөд ујө,
Кыптыс кыакөд нуөдө вен.
Тенад пісмөыд вежөра, туйө—
Миҗа бисерөн гералө мем.

Меным кык пӧлӧс долыдлун лоі:
Лысан башнаын ме командир...
да і тенад со жуӧрыд воіс—
Оні вӧрын те том бригадир.

Вежӧр бостӧмлыг сӧкыдсӧ венім,
Міжан кӧсјысӧм ез-нын ло вес.
Сетіс партіја теныд і меным
Ужын перјыны слава да чест.

Тенгыд ужтӧ ме сӧлӧмӧн кыла,
Кызі пӧрласӧ уна сурс пу.
Гажа рытјасын сы јылыг была,
Кызі кыпалӧ војвывса му.

Ужав, гажӧдчы, вослав пыр воӧ,
Менӧ рафејтны велӧдчы таӧ:
Медым, ковмас-кӧ, даг вӧлін когӧ,
Кызі башнаӧј менам пыр даг.

Регыд, регыд мі аӧзысам текӧд,
Вылыг кыпӧдлам збој сыланкыв.
Гажа кыр јылын јӧктыштам мекӧд,
Зарні кудрія том міча ныв.

1935 во.

ЗАПАҢЫН РЫТ

Запаң вестасын пукалө рыт,
Уна чутјасөн өзјоны біјас.
Јусө бонајас вундөны кыт,
Војтыр локтөны багырөн кіас.

Воші пемыдас Ежвалөн кыр...
Најө мунөны ворота вомөн:
Воғас вослалө том бригадир,
Бөрсыс јортјасыс--сыкод-жө томөс.

Верө-гыалө Ежвалөн шөр.
Ҷола каҶерјас буткөны матын.
Најө кыскөны пурјалөм вөр,
Медым Котласө мөдөдны кадын.

Запаң вестасын пукалө рыт,
Уна чутјасөн өзјоны біјас.
Јусө бонајас вундөны кыт,
Томјөз локтөны знамјаөн кіас.

Јежыд зіб јылын пөртмаө шөвк,—
Јөзөс нуөдө воғө і вылө...
Рытја сынөдын ујалө гөвк,
Ежва сортасөд паскалө сылөм.

Көшел-бонајас воштөмаөс сер.
Том бригаданым ужнајтны кајө.

Ыжыд запаңыг уна гурс кер
Зумыд пурјасө дорісны најө.

Запаң вестасын пукалө рыт,
Уна чутјасөн өзјоны біјас.
Јусө бонајас вундөны кыт,
Томјөз локтөны багырөн кіас.

1935 во.

С Л А В А

Төдлі важыслыс рожасө ме:
Сіјө гөлавліс мі-вокөс гінмө...
Збылыс—не ескө аззывны мем
Ассым местаөс—кі пуктанінөс.

Ветлі ротасөн—букыш і скөр.
Кіөс нужјөдлі гусөн і јавө.
Секі ным вөлі—злыфна да вөр...
Ташөм ме јылыс ветлөдліс слава.

Җола кагаөн еновтіс мам,
Батөс—чужөм мыст—ловјөн ег су-нин.
Ывла-улічын перјі ме сам...
Паскыд слава сек ме јылыс муніс.

Лөна пукалө арса сөд вој.
Гуса пельөсын „көчөс“ ме кыја...
Шыгла кыпавліс морт вылө сој...
Ташөм славаыс вөлі сек міјан.

Быдөн өтдортө—бытө те пон.
Гажа шондыс абу тед муса...
Ме-кө вөлі сек вына да јон—
Ескө јөзнас щөщ пасварті мусө.

... Көнкө ветлөдліс ыжыджык вок:
Сіјөс ег төдлы, ег аззыв важөн...

Вокөј шуис мем: „Ме бөрса лок!—
Секі сөлөмүд ыпһитас гажөн“.

Меным сетісны шашка да вөв,
Менө шуисны қоланік јортөн.
Косын лебавлі, кызі том төв...
Секі вөлісті лоі ме мортөн.

Төдса парма і лунвивса сҕеп,
Кыті візувтіс војналөн лава...
Кодкө лыстас мем көртавны мед
Кадөн талалөм важса пеж слава.

Өні славаыс менам зік мөд:
Сіјө славасө сетіс мем Сталин...
Вокөј кулөма— сіјө оз төд,
Кущөм шуд уғі олөмас талун.

*Дени
мил*

Кыпыд ужын ме повтөм бојец.
Мекөд өтлаын уна мільонјас...
Өні гугасны абу-һін спец,
дај оз шыбласны ме вылө понјас.

1935 во.

ЕЖВА КУҢА КЫВТИГӨН...

Ежва јулөн морөсыс
Ворсө сикөщ моллөн...
Сыктивкарлөн нөрысыс
Кывтыс пурјас коллө.

Со дворецөн кыпалө,
Җелон-саджа радөн;
Уна јөзөн гыбалө,
Ловзө вылмөм кадөн.

Ылын—буксө вөрзавод,
Матын—мыжкө мургө...
Садјас вестын самолет
Пропеллерөн жургө.

Кыпыд горјас кылөны—
Кывзысөј щөщ керјас...
Кіров паркын былөны
Карса пионерјас.

Бөр локтигөн сувтламөј—
Секі карас кајам...
Өні воҗлаң кывтамөј—
Кардорөз *) пур вајам.

---

*) Архангельскдә.

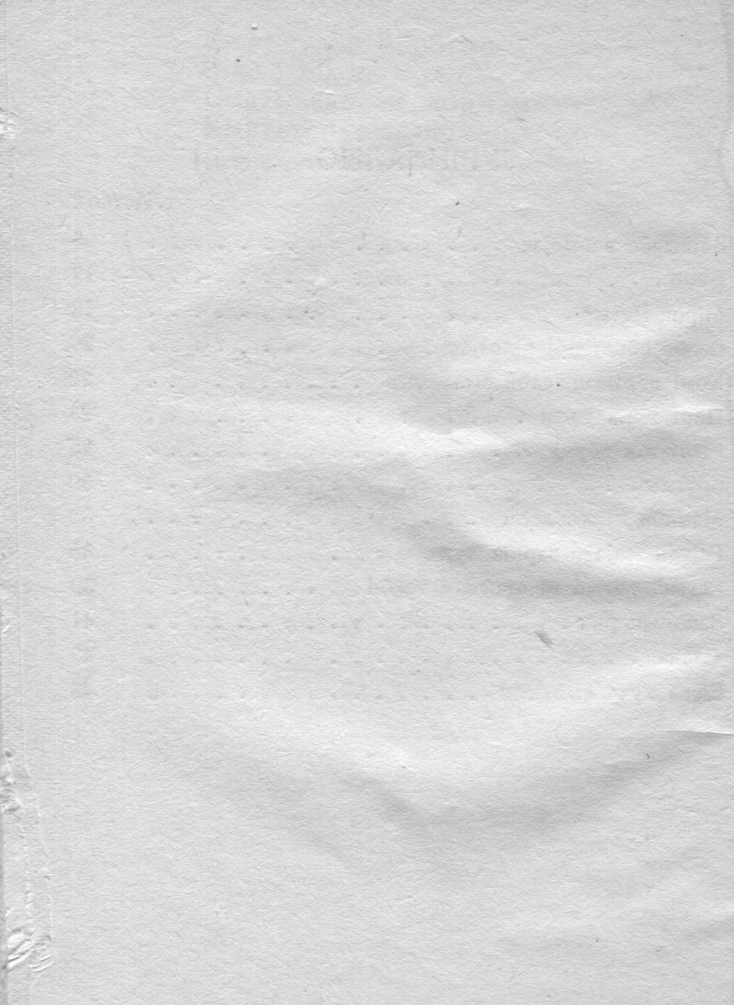
Ежва јулӧн морӧсыс
Ворсӧ сикӧщ молӧн...
Сыктывкарлӧн нӧрысыс
Кывтыс пурјас колӧ.
1935 во.

ЈУРИДАЛЫГ

Листбок

Војвылос венысјас	5
Гемö	12
Мирон Петыр	18
дасöс сöветскöј пилотјас	20
Комі партизанјаслөн сыланкыв	22
Пöрыс нiа улын	23
Кывт-жö, вöрöј	26
друглы	30
Мамлөн нiмкодасöм	32
Гажөн ыпјалö зарнiа лун	35
Регыд, регыд ми аңысам текöд	39
Запанын рыт	41
Слава	43
Ежва куза кывтигөн	45

донус 1 шајт 25 ур.